

AVRUPA KREDİ TRANSFER VE BİRİKTİRME SİSTEMİ

Bologna Koordinatörlüğü

KAYÜ Bologna Süreci Çalışmaları, 2023

AVRUPA KREDİ TRANSFER VE SİSTEMİ (AKTS)

- AKTS Avrupa yükseköğrenim alanında Bologna sürecine üye tüm ülkelerde kullanılan bir kredi sistemidir.
- Bologna sürecinin en önemli temel taşlarından birisi olup, birçok ülke yasal düzenlemelerle AKTS sistemini tamamen benimsemiştir.
- Akreditasyon süreci için pek çok Avrupa ülkesinde zorunluluk haline gelmiştir
- Diğer kıtalarda da kullanımı yaygınlaşmaktadır

Öğrenme çıktıları ve öğrenme sürecinin şeffaflığını temel alan öğrenci-merkezli bir sistemdir.

AKTS'nin AMAÇLARI

- Öğrenci hareketliliğini arttırmak
- Mümkün olduğunca adil bir şekilde eğitimlerin tanınmasının kolaylaşması (formal-nonformal),
- Akademik tanınma için eğitim programlarının şeffaflığını sağlamak
- Öğrenci başarısı üzerine temellendirilmiş iyi uygulama kurallarını ortaya koymak

AKTS'nin AMAÇLARI-2

- Kredi ve notlandırma konularında Avrupa çapında standartlaşmayı sağlamak, böylelikle Avrupa bütünleşmesinin eğitim boyutunu güçlendirmek.
- Yükseköğretim kurumlarının kalite güvencesi uygulamasında yardımcı bir araç oluşturmak

AKTS ve Öğrenme Çıktıları (Learning Outcomes)

AKTS ve Öğrenme Çıktıları (Learning Outcomes)

- ❑ **Öğrenme çıktıları:** Öğrencinin öğrenme sürecini başarıyla tamamladıktan sonra “ne bileceği, ne anlayabileceği, ne yapabileceği”ni ifade eden beceriler setidir.
- ❑ **AKTS kredisi:** Hedeflenen öğrenme çıktılarına ulaşabilmek amacıyla her bir dersin tamamlanması için gerekli öğrenci iş yükünü gösteren sayısal değerdir (1-60)

Kısa Kademe (Ön Lisans)

120 AKTS

Birinci Kademe (Lisans)

240 AKTS

İkinci Kademe (Yüksek Lisans)

120 AKTS

Üçüncü Kademe (Doktora)

180-240 AKTS

AKTS ve Düzey tanımlayıcıları (Level Descriptors)

- AKTS, European Qualifications Framework (*EQF*) ve Qualifications Framework-Life Long Learning (*QF-LLL*) ile uyumludur
- Türkiye Yeterlikler çerçevelerindeki düzey tanımlayıcılarıyla ilişkilidir!

Programın çıktıları yazılırken,

- “Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi”,
- “Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYYÇ)”,
- “Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi”,
- “Temel Alan Yeterlilikleri”,
- “Üniversitenin ve Programın Misyon ve Vizyonu” doğrultusunda belirlenen eğitim amaçları dikkate alınmalı ve belirtilen yeterliliklere göre çıktılar iç ve dış paydaşlarla birlikte oluşturulmalıdır.

- Program çıktılarının önemi, öğrenenin ne başarmasının beklendiği ve bu başarıyı nasıl ortaya koyacağı konusunda açık ifadeler olmalarıdır.
- Program çıktıları mümkün olduğunca gerçekçi ve ulaşılabilir nitelikte olmalıdır.

Programın amacı

Programın Amacı: Programın nasıl bir mezun profili istediğini ortaya koyan **genel bir ifadedir.**

Program amacı (Program Profili)

➤ **Örnek:**

➤ Mesleğin her alanında hizmet verebilecek bilgi ve beceri ile donatılmış, mesleğinde yeterlik ve etik sorumluluk kazanmış, bilgi ve iletişim teknolojilerini etkili olarak kullanan, yaratıcı ve eleştirel düşünebilen bireyler yetiştirmektir.

Program ıktıları

Program ıktıları: Öğrencilerin programdan mezun oluncaya kadar kazanmaları istenen gerekli **bilgi**, **beceri** ve **yeterlikleri** tanımlayan ifadelerdir. Önlisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programları için program ıktıları yazılmalıdır.

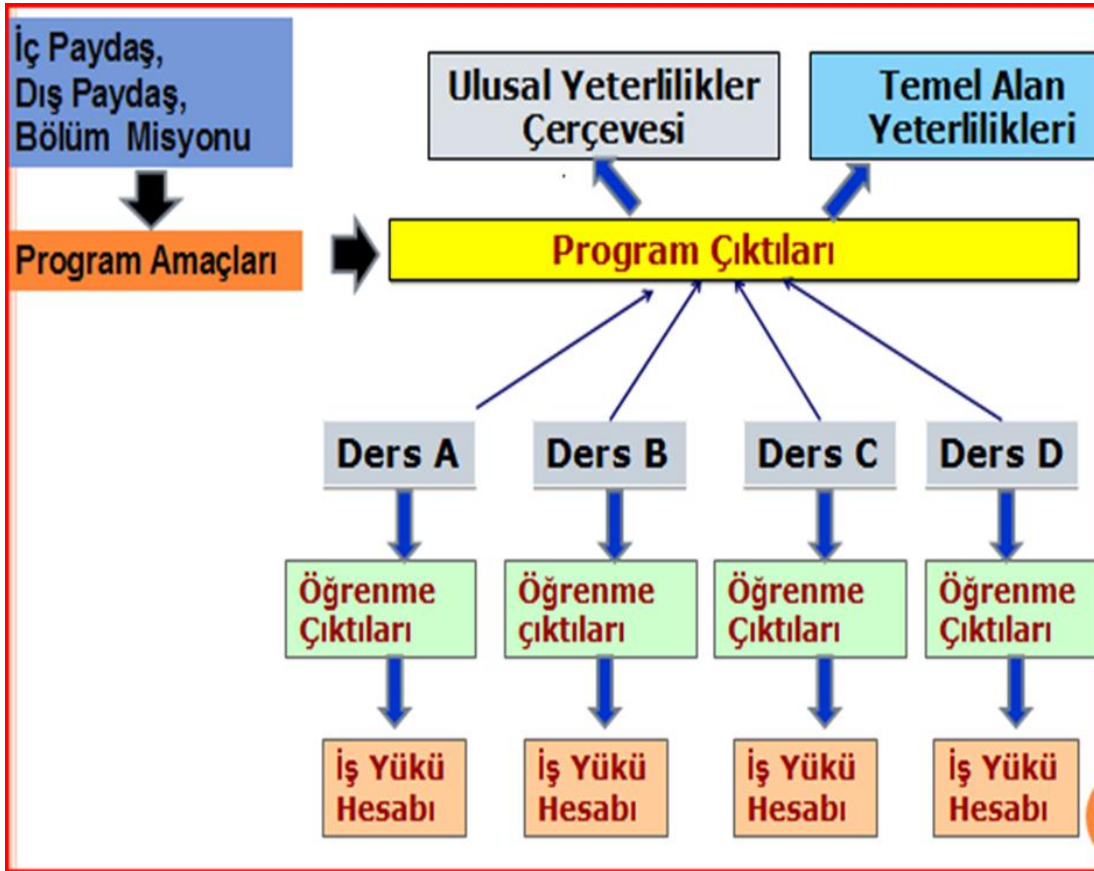
Program çıktılarını belirlerken «Nasıl bir mezun?» ve «Bu programdan mezun olan öğrenciler hangi bilgi, beceri ve yeterliklere sahip olmalı?» soruları cevaplanmalıdır.

Program ıktıları açık, gözlenebilir ve ölçülebilir olarak ifade edilmelidir.

Program ıktıları

Örnek: X Öğretmenliđi

- ❖ Milli Eğitim Temel Kanunu'nda ifade edilen ulusal ve evrensel duyarlıkların bilincindedir.
- ❖ Öğrencilerin gelişim, öğrenme özellikleri ve güçlükleri ile ilgili bilgi sahibidir.
- ❖ Öğrencilerin gelişim özelliklerini, bireysel farklılıklarını, konu alanının özelliklerini ve kazanımlarını dikkate alarak en uygun öğretim strateji, yöntem ve tekniklerini uygular.
- ❖ Farklı ölçme ve değerlendirme yöntem ve tekniklerini kullanır.
- ❖ Yaşam boyu öğrenmeye ilişkin olumlu bir tutum geliştirir.

Program çıktıları belirlendikten sonra bu çıktılara ulaşabilmek için programda hangi derslerin yer alması gerektiği belirlenmelidir.

Ders öğrenme çıktıları

- ❖ Bir dersi aldıktan sonra öğrenciye kazandırılması hedeflenen yetkinlik ve beceriler setidir.
- ❖ Öğrencinin bir ders sonunda sergilemesi beklenen özelliklerdir.
- ❖ Öğretim süreci sonunda başarılı olmuş bir öğrencinin; neleri bileceği, neleri kavrayacağı, neleri yapabileceğinin açık, gözlenebilir biçimde tanımlanmasıdır.

Ders öğrenme çıktılarını yazarken

- 1. “Bu dersi tamamlayan öğrenci hangi bilgi ve becerilere sahip olmalıdır?” sorusu ile başlanmalıdır.
- 2. Bir ders için en az üç öğrenme çıktısı yazılmalıdır.
- 3. Ders öğrenme çıktıları program amaç ve çıktılarına uygun olmalıdır. Ders öğrenme çıktıları en az bir program çıktısı ile eşleştirilmelidir.
- Örnek:
- DÖÇ: Başlangıç seviyesinde İngilizce paragraf yazabilir.
- PÇ: En az bir yabancı dilde sözlü ve yazılı iletişim kurar.

Ders öğrenme çıktılarını program çıktıları ile eşleştirme

DERS	PROGRAM ÇIKTILARI												
	PÇ-1	PÇ-2	PÇ-3	PÇ-4	PÇ-5	PÇ-6	PÇ-7	PÇ-8	PÇ-9	PÇ-10	PÇ-11	PÇ-12	PÇ-13
ÖÇ-1	x			x			x		x		x		
ÖÇ-2			x			x		x		x		x	
ÖÇ-3	x				x					x		x	
ÖÇ-4		x						x					x
ÖÇ-5		x		x						x			
ÖÇ-6	x		x		x		x		x		x	x	
ÖÇ-7							x			x	x		x
ÖÇ-8		x							x	x			
ÖÇ-9		x	x			x		x					x
ÖÇ-10	x				x	x		x			x		

Ders öğrenme çıktılarını yazarken

4. Her bir öğrenme çıktısı için **tek fiil** kullanılmalıdır.

❖ **Örnek:**

❖ Program değerlendirme modellerini karşılaştırabilir.

5. Öğrenme çıktıları **gözlenebilir** ve **ölçülebilir** olmalıdır (açıklar, problem çözer, ilişki kurar, gösterir, uygular, eleştirir, kullanır, vb.).

❖ **Örnek:**

❖ Başlangıç seviyesinde İngilizce konuşur.

Ders öğrenme çıktılarını yazarken

6. Öğrenme çıktıları öğretim elemanının yapacakları değil, öğrencinin ders sonunda sahip olacağı yeterliklerdir. Bu nedenle, öğrenme çıktıları ifade edilirken öğretenin ne anlattığı değil, **öğrenenin ne kazandığını belirtmelidir.**

7. Ders konularının başlıkları öğrenme çıktısı olarak ifade edilmemelidir.

❖ Örnek:

❖ Turizmin turist kabul eden ülke üzerine sosyal, kültürel, ekonomik ve çevresel etkilerini açıklar.

AKTS ve İŞYÜKÜ

Öğrencinin iş yükü: Öğrenim çıktılarına ulaşmak için öğrencinin harcadığı zamana/emeğe denir.

- *Ders Saati (Teorik)*
- *Sınavlar*
- *Ödevler*
- *Sözlü Sunum*
- *Seminerler*
- *Uygulama (Laboratuar çalışması)*
- *Alan Çalışmaları*
- *Projeler*
- *Bireysel Çalışmalar*
-

Öğrenci iş yükü

- Öğrenci iş yükü, öğrencinin öğrenme çıktılarına ulaşabilmek için dersle ilgili yaptığı tüm çalışmalarını kapsayan süreyi ifade etmektedir.

Öğrenci iş yükü hesaplanırken

1. Uygulama ders saatleri, teorik ders saatleri gibi iş yükü hesabına katılmalıdır.
2. İş yükü hesabı ders planınızla ilgili olan tüm etkinlikleri kapsamalıdır.
3. Bir dersin öğrenci iş yükü AKTSX30 olacak şekilde hesaplanmalıdır.

Bir Dersin AKTS Kredisi Nasıl Hesaplanır?

1 Yarıyıl = 30 AKTS

- 1 Yıl = 60 AKTS
- 4 Yıl = 240 AKTS
- Bir yarıyıl 750-900 saat
- Bir yıl 1500-1800 saate
- 1 AKTS = 30 saatlik iş yüküne karşılık gelir.

İş yükünün hesaplanması

Öğretim Üyesinin Öğrenci İş Yükünü Tahmin Ederken Sorması Gereken Sorular

- Dersimde öğrenciye hangi program çıktılarını kazandırmayı amaçlıyorum?
- Dersimin öğrenme çıktıları nelerdir?
- Dersimle ilgili hangi öğrenim aktiviteleri mevcut?
- Öğrenme çıktılarını nasıl ölçüp değerlendiriyorum?
- Bu öğrenme çıktılarını kazanması için öğrencinin tahmin edilen çalışma süresi nedir?

AKTS ve İŞYÜKÜ

- Öğretim programındaki dersleri AKTS'ye göre tasarlarırken veya yenilerken; öğretme biçimlerini ve öğrenme yöntemlerini çeşitlendirerek ve öğrencinin harcadığı tüm zamanı hesaplayarak öğrenci iş yükünü yeniden tanımlıyoruz

Nasıl?

Etkinlikler	Sayısı	Süresi (Saat)	Toplam İş Yüğü
Haftalık ders saati (Kuramsal+Uygulama)	14	2	28
Sınıf Dışı Çalışma Süresi (Ön Çalışma, Pekiştirme)/ Study hours out of class (Preliminary work, reinforcement)	14	2	28
Ödevler / Assignments	2	4	8
Sunum/Seminer Hazırlama / Presentation/Seminar Preparation	2	5	10
Ara sınav ve Ara sınava hazırlık / Midterm and Midterm exam preparation	1	10	10
Uygulama/Application	1	8	8
Laboratuvar/Laboratory	1	8	8
Proje/Project	1	4	4
Final sınavı ve Final sınavına hazırlık / Final exam and final exam preparation	1	16	16
Toplam İş Yüğü			120
Toplam İş Yüğü / 30			120/30
Dersin AKTS Kredisi			4

Öğrenci iş yükü-Örnek

- Tabloda verilen örnek 2 saat teorik 1 saat uygulamalı ders olduğundan Haftalık Ders Saati (Teorik+Uygulama)=3 ve tablodaki sayı kısmına ise akademik takvimde 14 hafta olduğu için 14 yazılmıştır. Haftalık saat ve sayı değerlerinin çarpımı o satır için iş yükü olarak hesaplanmıştır ($3 \times 14 = 42$).
- Ara sınav (vize sınavı) 1 tane ve süresi 1 saat, hazırlık süresi 5 saat olduğunda toplam 6 saat için $1 \times 6 = 6$ şeklinde hesaplanmıştır.
- Final sınavı 1 tane ve süresi 1 saat, hazırlık süresi 9 saat olduğunda toplam 10 saat $1 \times 10 = 10$ şeklinde hesaplanmıştır.
- Toplam öğrenci iş yükü 124 saat olduğu için dersin AKTS kredisi 4 olacak şekilde belirlenmiştir.

Haftalar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	TOPLAM
Öğrenme Çıktıları	I	II	III	IV	V	VI		VI	VII	VII	VIII	IX	X, XI		
Haftalık Ders Saati (Kuramsal)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	28 saat
Haftalık Ders Saati (Uygulama)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	28 saat
Dersle İlgili Sınıf Dışı Etkinlikler (Uygulamalarla İlişkili)	Okuma	Okuma	Okuma İnternet tarama,	Okuma Kütüphane araş.	Materyal tasarlama	Materyal tasarlama	Ara sınav hazırlık	Materyal tasarlama	Materyal tasarlama, uygulama	Materyal tasarlama, uygulama	Rapor hazırlama	Sunu hazırlama	Sunum	Final sınavı hazırlık	64 saat
	3	3	4	4	3	3	6	3	3	3	8	8	3	10	
TOPLAM	7	7	8	8	7	7	10	7	7	7	12	12	7	14	120 saat

Programda yer alan derslerin AKTS kredileri belirlenirken

- AKTS kredileri tam sayı olarak verilmelidir.
- Bir programın bir yarıyıldaki derslerinin toplam AKTS kredisi 30 olmalıdır.
- Ortak derslere aynı AKTS verilmemelidir.
- Stajlara, tüm kredisiz derslere, bitirme çalışmalarına AKTS verilmelidir.

Ders öğrenme çıktılarını yazarken

1. “Bu dersi tamamlayan öğrenci hangi bilgi ve becerilere sahip olmalıdır?” sorusu ile başlanmalıdır.
2. Bir ders için **en az üç** öğrenme çıktısı yazılmalıdır.
3. Ders öğrenme çıktıları **program amaç ve çıktılarına** uygun olmalıdır. Ders öğrenme çıktıları **en az bir** program çıktısı ile eşleştirilmelidir.

Örnek:

DÖÇ: Başlangıç seviyesinde İngilizce paragraf yazabilir.

PÇ: En az bir yabancı dilde sözlü ve yazılı iletişim kurar.

Ders öğrenme çıktılarını program çıktıları ile eşleştirme

DERS	PROGRAM ÇIKTILARI												
	PÇ-1	PÇ-2	PÇ-3	PÇ-4	PÇ-5	PÇ-6	PÇ-7	PÇ-8	PÇ-9	PÇ-10	PÇ-11	PÇ-12	PÇ-13
ÖÇ-1	x			x			x		x		x		
ÖÇ-2			x			x		x		x		x	
ÖÇ-3	x				x					x		x	
ÖÇ-4		x						x					x
ÖÇ-5		x		x						x			
ÖÇ-6	x		x		x		x		x		x	x	
ÖÇ-7							x			x	x		x
ÖÇ-8		x							x	x			
ÖÇ-9		x	x			x		x					x
ÖÇ-10	x				x	x		x			x		

Ders öğrenme çıktılarını yazarken

4. Her bir öğrenme çıktısı için **tek fiil** kullanılmalıdır.

❖ **Örnek:**

❖ Program değerlendirme modellerini karşılaştırabilir.

5. Öğrenme çıktıları **gözlenebilir** ve **ölçülebilir** olmalıdır (açıklayabilir, problem çözebilir, ilişki kurabilir, gösterebilir, uygulayabilir, eleştirebilir, kullanabilir, vb.).

❖ **Örnek:**

❖ Başlangıç seviyesinde İngilizce konuşur.

Ders öğrenme çıktıları yazarken

6. Öğrenme çıktıları öğretim elemanının yapacakları değil, öğrencinin ders sonunda sahip olacağı yeterliklerdir. Bu nedenle, öğrenme çıktıları ifade edilirken öğretenin ne anlattığı değil, **öğrenenin ne kazandığını belirtmelidir.**

7. Ders konularının başlıkları öğrenme çıktısı olarak ifade **edilmemelidir.**

Örnek:

❖ Turizmin turist kabul eden ülke üzerine sosyal, kültürel, ekonomik ve çevresel etkilerini açıklar.

Öğrenci iş yükü

- ❖ **Öğrenci iş yükü**, öğrencinin öğrenme çıktılarına ulaşabilmek için dersle ilgili yaptığı tüm çalışmalarını kapsayan süreyi ifade etmektedir.

Öğrenci iş yükü

- 1 AKTS kredisi = 30 saatlik iş yükü
- 1 Yarıyıl = 30 AKTS kredisi
- 1 Akademik Yıl = 60 AKTS kredisi

$900 \text{ Saat} / 16 \text{ hafta} = 56 \text{ saat iş yükü/haftada}$

$56 / 7 = 8 \text{ saat iş yükü/günde}$

Öğrenci iş yükü hesaplanırken

- Uygulama ders saatleri, teorik ders saatleri gibi iş yükü hesabına katılmalıdır.
- İş yükü hesabı ders planınızla ilgili olan tüm etkinlikleri kapsamalıdır.
- Bir dersin öğrenci iş yükü AKTSx30 olacak şekilde hesaplanmalıdır.

Öneriler

- Zorluk derecesi ile AKTS kredi miktarı arasında bir ilişki yoktur.
- Dersin kredisi statü veya prestije bağlı değildir. Öğretim üyesinin prestiji veya dersin statüsü kredileri belirlemede kullanılamaz.
- AKTS kredisi sadece ders saatine bağımlı olmayıp, o dersin oluşturduğu tüm iş yükünü kapsar.
- Öğretim üyesi ders ücretlerinin hesaplanmasında, dersin AKTS kredisi dikkate alınmaz.

Öneriler

- Farklı teorik saat ve farklı uygulamalarla aynı çıktı elde edilebilir.
- Zorunlu ve seçmeli derslerin tümüne AKTS kredisi verilir.
- İzlenen programdan mezun olabilmek için alınması zorunlu olan tez çalışması, proje çalışması veya staj gibi çalışmalar varsa, bunlara da AKTS kredisi verilmelidir.
- Bir dersin AKTS'si 2'den az olamaz.

- Derslerin Bologna Sürecine uygun ve program çıktılarını karşılayacak hale getirilmesinden **bölüm başkanları ve ilgili öğretim elamanları** sorumludur.
- Ders planlarında ders isimleri ve ders içerikleri aynı anlama gelebilecek, program çıktılarını karşılamayacak derslere kesinlikle yer verilmemesine dikkat edilir.
- Sistemde görülen tüm derslerin bilgi paketlerinin doldurulması gerekmektedir.

AKTS Bilgi Paketi- Bölüm Başkanları

- AKTS otomasyon sisteminde program hakkındaki bilgileri eksiksiz (Türkçe-İngilizce) doldurur/günceller.
- Her yarıyıl başında AKTS otomasyon sisteminde yer alan dersleri ve sistemde yer alan dersleri kontrol ederek uyumlu hale getirir/günceller.
- Her yarıyıl başında AKTS otomasyon sisteminde yer alan her bir derse girecek öğretim elemanlarını atar.

AKTS Bilgi Paketi- Öğretim Elemanları

- Her yarıyıl başında görevlendirildiği dersler ile AKTS Otomasyon sisteminde üzerine atanan dersleri kontrol eder.
- Sorun varsa, ilgili bölüm başkanını bilgilendirir. Bölüm başkanı düzeltmeleri yapar.
- Sorun yoksa, AKTS Otomasyon sisteminde üzerine atanan derslerle ilgili bölümleri eksiksiz (Türkçe-İngilizce) doldurur.
- Öğrencileri her yarıyıl başında AKTS formlarından haberdar eder.

AKTS Kredilerinin Hesaplanmasının Sağladığı Faydalar Nelerdir?

- ❑ Öğretim üyeleri, derslerine AKTS kredisi verirken derslerin içeriklerini de gözden geçirmek durumunda kalmaktadırlar.
- ❑ Dersin öğrenim hedeflerini ve dersin öğrenciye olan mesleki katkısını ortaya koyar.
- ❑ Öğrencinin çalışma süresini esas alarak, her bir dersin tamamlanması için gerekli öğrenci iş yükünü gösterir.
- ❑ Dersin AKTS Kredisinin hesaplanmasında öğrenci görüşlerinin de alınması, uygulamanın kalite güvencesini ve kabul edilebilirliğini arttırır.

- Öğretim üyesinin girdilerine değil, istenilen öğrenim çıktılarına/kazanımlarına dayalıdır.
- Öğrencilerin yabancı üniversitelerde almış oldukları eğitimlerin, kendi ülkelerindeki yükseköğretim kurumları tarafından tanınmasını sağlar.
- Öğrencilerin Avrupa ülkelerinde daha üst düzeyde programa devamlarında kolaylık sağlar,
- Mezunların Avrupa ülkelerinde çalışmalarında (istihdamlarında) ve dolaşımalarında kolaylık sağlar.

Kolaylıklar dileđiyle teŝekkür ederiz.

KAYNAKLAR

- AKTS KULLANIM KILAVUZU, 6 Şubat 2009 – Brüksel, SDÜ Avrupa Kredi Toplama ve Transfer sistemi koordinatörlüğü, www.sdu.edu.tr
- Buket Akkoyunlu ve Sibel Aksu Yıldırım; HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ ECTS /DS ÇALIŞMALARI, http://www.abofisi.hacettepe.edu.tr/duyurular/ECTS20_11_06.ppt
- Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, BOLOGNA SÜRECİ İŞ PLANI, Ocak 2010, İzmir.
- Dokuz Eylül Üniversitesi Dış İlişkiler Koordinatörlüğü, www.deu.edu.tr
- Hacettepe Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Avrupa Kredi Transfer Sistemi (Akts) Bilgi Paketi, www.iletisim.hacettepe.edu.tr/dosyalar/akts-bilgi-paketi.doc
- Süheyda Atalay, Bünyamin Yurdakul, Alper Başbay, Müfit Kömleksiz; Program Çıktıları Ders Öğrenme Çıktıları Hazırlama Ve Öğrenci İş Yükü Hesaplama Kılavuzu, Ege Üniversitesi, Nisan 2010.
- Sevinç Hatipoğlu, Avrupa Kredi Toplama ve Transfer Sistemi (AKTS), Eğitim Toplantıları I, 18 Şubat 2010, <http://www.istanbul.edu.tr>